

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Mw. drs. M.A. Kleiboer
Postbus 20350
2500 EJ 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer (070) 373 8421	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft Consultatie wetsvoorstel verbod alfahulpbemiddeling	ons kenmerk ECSD/U201600989	datum 23 juni 2016

Geachte mevrouw Kleiboer,

Wij hebben kennis genomen van uw concept wetsvoorstel over het verbod op alfahulpbemiddeling in de maatwerkvoorziening en inzet van alfahulpen bij een algemene voorziening. Wij maken graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op dit wetsvoorstel.

Ingreep in een gedecentraliseerde wet

Wij vinden dat de beleidsvrijheid van gemeenten met dit wetsvoorstel wordt beperkt. Met het wetsvoorstel wordt door de staatssecretaris ingegrepen in de kaders van een gedecentraliseerde wet. Gemeenten hebben hun beleid gebaseerd op deze kaders en worden nu geconfronteerd met een wijziging die voor een deel van de cliënten en medewerkers huishoudelijke hulp ingrijpende gevolgen zal hebben. Wij zullen ons standpunt nader toelichten.

Oneigenlijk gebruik

In de Memorie van Toelichting staat dat het wetsvoorstel beoogt het oneigenlijk gebruik van alfahulpconstructies op basis van de regeling dienstverlening aan huis tegen te gaan. Hiermee wordt bedoeld dat de cliënt die gebruik maakt van een alfahulp geen bewuste keuze zou hebben gemaakt om een arbeidsverhouding aan te gaan. Wij vragen ons af voor hoeveel cliënten dit geldt. Wij weten dat onze leden er de afgelopen jaren werk van hebben gemaakt om cliënten en hulpen te informeren over hun rechten en plichten. Mochten er nog gemeenten zijn die dit nog onvoldoende hebben opgepakt, dan kunt u gebruik maken van de handhavingsbevoegdheden die u in het kader van uw stelselverantwoordelijkheid heeft. Wij vinden dit een effectiever instrument dan de kaders van een gedecentraliseerde wet te wijzigen.

De Memorie van Toelichting suggereert misbruik van de regeling dienstverlening aan huis. Gemeenten zouden via deze regeling hun bezuinigingen proberen te behalen. Dat gemeenten via vernieuwing en slimmer organiseren bezuinigingen kunnen realiseren is expliciet onderdeel van beleid van dit kabinet en een grondgedachte achter de decentralisatie. Dat dit nu als misbruik wordt aangemerkt stuit veel gemeenten tegen de borst. Bovendien is alfahulp niet door gemeenten uitgevonden: in de AWBZ werd een deel van de huishoudelijke hulp ook al verricht door alfahulpen. Beschikt VWS over cijfers waaruit zou blijken dat er op grote schaal misbruik van een wettelijke regeling plaatsvindt.

Verlies van werkgelegenheid

Met het wetsvoorstel wordt uit het oog verloren, dat door de alfahulpconstructie nog vele huishoudelijke hulpen actief kunnen blijven, hetgeen een bijdrage levert aan de werkgelegenheid voor lager geschoolden. Er zijn bovendien ook veel alfahulpen die bewust kiezen voor deze constructie, ondanks de mindere secundaire arbeidsvoorwaarden. De constructie geeft hen immers ook meer vrijheid dan wanneer zij in loondienst zouden zijn. Naar onze mening moet deze keuzevrijheid niet door wetgeving worden beperkt.

Het wetsvoorstel staat de inzet van ZZP'ers wel toe, zowel binnen de algemene voorziening als binnen de maatwerkvoorziening. We verwachten dat veel hulpen die nu als alfahulp werkzaam zijn, het werk als ZZP'er gaan doen. De rechtspositie van alfahulpen is op grond van het Burgerlijk Wetboek 7 beter beschermd dan de rechtspositie van ZZP'ers. De kans dat alfahulpen massaal in vaste dienst worden genomen door aanbieders achten wij niet groot. Veel alfahulpen zijn 50 plus en hebben een kleine parttime baan. Wij betwijfelen of de hulpen die hun alfaconstructie verliezen er met dit wetsvoorstel op vooruit zullen gaan als het gaat om hun rechtspositie.

Einde van succesvolle vernieuwende lokale initiatieven

In het debat van 17 december 2015 heeft u een toezegging gedaan om bij de uitwerking van het wetsvoorstel rekening te houden met bestaande lokale initiatieven waarover alle betrokkenen tevreden zijn en heeft u aangegeven deze initiatieven met wetgeving niet voor de voeten te willen lopen.

In dit wetsvoorstel zien wij die toezegging niet terug. Gemeenten die de huishoudelijke hulp aanbieden in de vorm van een algemene voorziening en de cliënt de keuze willen geven tussen hulp van een medewerker in dienst van een aanbieder en een alfa medewerker, alsook gemeenten die in de maatwerkvoorziening werken met alfa cheques, zullen hun beleid nu moeten aanpassen.

Wij hebben gemeenten die dit betreft gevraagd hun reactie apart naar het ministerie van VWS te sturen en daarbij specifiek in te gaan op de gevolgen van dit wetsvoorstel voor hun lokale situatie. Daarom beperken wij ons in deze brief tot een aantal algemene kanttekeningen.

Toename van kosten

Voor de gemeenten die hun beleid moeten aanpassen als gevolg van de wetswijziging betekent dit een forse toename van de kosten voor huishoudelijke hulp. Indien een wetswijziging financiële gevolgen heeft voor gemeenten, dan is de VNG van mening dat gemeenten hiervoor financieel zouden moeten worden gecompenseerd. De verwijzing in de Memorie van Toelichting naar de 40 miljoen 'extra' vanaf 2017, geeft ons onvoldoende zekerheid of daadwerkelijk de extra kosten van gemeenten vergoed zullen worden.

Artikelsgewijze toelichting

Wij hebben een vraag over de artikelsgewijze toelichting van artikel 1 van het wetsvoorstel, de laatste zin die begint met “het voorgestelde verbod.....”. Wij vragen ons af waar de zinsnede “onderhavige dienstbetrekking” naar verwijst: in de zin ervoor gaat het over de Wmo-voorziening, is dat daarop van toepassing of komt er een algeheel verbod van bemiddeling bij PGB? Geldt dat verbod dan in de situatie dat de gemeente de bemiddeling regelt of geldt dat voor alle bemiddeling bij PGB? Het is bekend dat er in de praktijk alfahulpbemiddeling plaats vindt.

Aanpassing van het wetsvoorstel

De VNG betreurt het als gemeenten geen gebruik meer zouden mogen maken van de regeling dienstverlening aan huis, terwijl deze regeling bestaat en gebruikt mag worden. Wat is het verschil met de situatie waarin de gemeente wel overheids gelden in de vorm van een PGB mag verstrekken waarmee de cliënt een alfahulp inhuurt?

Wij stellen voor het wetsartikel als volgt aan te passen: ‘Het college treft geen voorziening die tot doel heeft dat een cliënt verplicht een arbeidsverhouding als bedoeld in artikel 5, lid 1 en 2, van de wet op de loonbelasting 1964 aangaat.’ Met die aanpassing blijft er voor hulp en cliënt en gemeente een breder pallet aan mogelijkheden over.

Tot slot merken wij op dat het wetsvoorstel ons op 6 juni is gestuurd en dat de reactietermijn sloot op 23 juni. Voor ons is deze termijn te kort om onze leden adequaat te kunnen raadplegen over dit wetsvoorstel. Wij vragen u in het vervolg rekening te houden met de afspraken die zijn gemaakt in de Code interbestuurlijke verhoudingen.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad